

Posudek na bakalářskou práci

Název práce: Percepce dostatků a nedostatků u dětí s rizikem vzniku gramotnostních obtíží

Autorka práce: Josefina Nováková

Autorka bakalářské práce zpracovávala původně jinou práci, ve které se zaměřila na kresebný vývoj dětí prostřednictvím kresby lidské postavy. Protože pro toto téma neměla dostatečnou výzkumnou oporu, rozhodla se změnit téma. Využila mé nabídky zpracovat dosud nezpracovaná data z mezinárodního projektu ELDEL, a to z dotazníku Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ), který zatím není u nás používán. Ten byl zadáván u předškolních dětí, ve skupinách dětí s rodinným rizikem vývoje, dětí s vývojovou dysfázií a dětí typického vývoje. Vyplňují ho rodiče na základě svého hodnocení projevů dítěte, v pěti odlišných oblastech vývoje.

Autorka musela tedy provést revizi teoretického ukotvení, nastudovat novou literaturu. Opřela se o základní tituly zejména naší literatury, i když současně vychází také ze zahraniční literatury (zejména v tématu vývojových dysfázií). Teoretická část práce, jak je zřejmé i z celkového výsledku, byla pro autorku náročnější, text popisuje několik oblastí, jde spíše do šíře, než do hloubky a ani není příliš napojen na empirickou část práce. Pokud by psala autorka v budoucnu podobnou práci, doporučila bych jí vybrat si stěžejní oblasti – zde např. otázku percepce rodičů vývoje svých dětí a vývoje v rizikových skupinách – než postupovat po všech detailech, které se tématem mohou nějak souviset. Také nemusela se tolik soustřeďovat na specifické poruchy učení, když se pracuje se skupinou rodinného rizika dyslexie. Naopak mohla opřít teoretickou část o společné charakteristiky, případně shody v projevech, etiologii aj. rizikových skupin. Autorka však projevila snahu (a za to ji chválím) o zlepšení úrovně textu, a to stylistické i pravopisné, takže výsledek lze akceptovat.

Pro zpracování dat bylo využito tutorské spolupráce s kolegyní, která byla zapojena do projektu (H. Podpěrová). Autorka se musela pocvičit ve statistickém zpracování, resp. etapách statistického zpracování, od analýz výsledků k interpretacím dat. Srovnávala dvě klinické skupiny předškolních dětí se skupinou dětí typického vývoje. Protože dotazník představuje více pohledů na vývoj dítěte ze strany rodiče, muselo být nejdříve rozhodnuto, jaký postup zvolit – zda postupovat podle jednotlivých částí dotazníků (emocionalita, problémy v chování, hyperaktivita/pozornost, vztahy, prosociální chování) anebo představovat výsledky dotazníku nejdříve v jednotlivých skupinách a pak je srovnávat. Nakonec zvolila postup, že představuje jednotlivé oblasti dotazníku a v nich porovnává tři srovnávací skupiny. Tomu je přizpůsobeno i formulování hypotéz. V přílohách jsou uvedeny konkrétní výkony všech skupin v jednotlivých částech dotazníku.

Prosím autorku, aby zhodnotila při obhajobě nejdůležitější rozdíly mezi sledovanými skupinami – ve kterých oblastech byly dosaženy statisticky významné rozdíly a čím si je autorka vysvětluje.

Při kontrole shody byl označen jeden dokument (pod 5% shodu), jedná se o několik odkazů na literaturu a nehodnotím to jako problém, který by se promítl do obhajoby práce.

Bakalářskou práci Josefíny Novákové považuji za odpovídající kritériím kladeným na bakalářské práce na katedře psychologie PedF UK v Praze a doporučuji ji k obhajobě.

Prosím autorku, aby se pokusila shrnout nejdůležitější dosažené údaje. Mohla by se vyjádřit k potřebnosti podobných nástrojů pro poradenskou praxi? Kde by našly největší uplatnění? Jaký je rozdíl mezi výsledky dotazníku (percepce rodičů) a objektivními zjištěními – musí dojít vždy ke shodě? Jak bychom mohli objektivní nálezy o dětech s riziky gramotnostních obtíží získat? Jaký význam má percepce obtíží ze strany rodiče pro budoucí vývoj dítěte?

V Praze, 5. 9. 2015

Doc. PhDr. PaedDr. Anna Kucharská, Ph.D.